

Eettinen pähkinä

Melatoniinivalmiste arvontapalkintona ja somessa

Kysymys: *Melatoniinia on apteekissa itsehoitossa sekä ravintolisänä että lääkevalmisteena. Onko eettistä markkinoida verkossa tai lahjoittaa melatoniinia asiakkaille järjestettävässä arvonnassa?*

Vastaus: Farmasian ammattilaisille on itsestään selvää, ettei lääkkeiden tarpeetonta käyttöä tule lisätä. Melatoniinia on alun perin ollut saatavilla ainoastaan lääkkeenä ja nykyisinkin sitä toimitetaan paljon reseptillä. Vaikka melatoniinia markkinoidaan runsaasti ravintolisänä, on se farmaseuttisessa mielessä ensisijaisesti lääkeaine. Kaikki eivät sitä tarvitse, eivätkä siitä hyödy, ja joillekin se voi olla myös haitallista.

Henkilö saattaa osallistua arvontaan, vaikka palkintona on jotakin sellaista, mitä ei tarvitse. Vaarana voi olla, että voitto houkuttelee melatoniinin tarpeettomaan käyttöön. Alan eettisessä ohjeessa numero III todetaan, ettei ihmisiä ohjata tarpeettomaan lääkkeiden tai muiden apteekkituotteiden käyttöön.

Samanlainen ravintolisämelatoniinin markkinointi, joka sopii jollekin toiselle toimijalle, ei välttämättä sovi apteekille. Eettisen ohjeen numero VIII mukaisesti apteekin tulee noudattaa hyviä markkinointitapoja, koska kaikki toiminta tulee

olla linjassa apteekkeja kohtaan osoitetun luottamuksen ja apteekin vastuullisuuden kanssa.

Apteekin tehtävänä osana terveydenhuolto on kartoittaa asiakkaan tilanne, keskustella hänen kanssaan mahdollisista ratkaisuista (lääkkeellisistä tai lääkkeettömistä), sekä ohjata tarvittaessa kääntymään muun terveydenhuollon puoleen. Melatoniinivalmisteen jakaminen arpajaispalkintona ei edistä terveydenhuollon päämääriä, varsinkaan, jos valmisteen käyttöön liittyvää neuvontaa ei arvonnassa yhteydessä ole kohdennettu yksilöllisesti.

Apteekki voi kampanjoida ja arpoa paljon muita valmisteita, jotka eivät aiheuta eettistä ongelmaa. Apteekin markkinointiin liittyviä linjauksia on hyvä selkeyttää koko henkilöstön ja etenkin some-vastaavien kanssa. Apteekki voi esimerkiksi linjata, ettei markkinoida ravintolisiä, joita käytetään myös lääkkeinä. Etukäteen voidaan myös sopia, miten toimitaan tilanteissa, joissa palkinnon lunastamisen yhteydessä käy ilmi, ettei arvottu tuote sovi palkinnon voittajalle.

Jos arvonta järjestetään verkossa, on myös pohdittava, jääkö arvontaan osallistuneiden lista näkyväksi tai tallentuuko lista arvontaan osallistuneista henkilöistä jonnekin, ja voisiko joku hyödyntää tätä myöhemmin valmisteen markkinointitarkoituksessa. Tämähän ei ole sallittua.

Herättikö kannanotto ajatuksia tai mielipiteitä? Lähetä postia neuvottelukunnalle.

Ammattieettiselle neuvottelukunnalle voi lähettää kannanottoopyyntöjä apteekkitoimintaan liittyvistä eettisistä kysymyksistä (apteekit@apteekkariliitto.fi).

Neuvottelukuntaan kuuluvat dosentti, yliopistotutkija **Janne Nikkinen** (puheenjohtaja), farmaseuttinen johtaja **Charlotta Sandler** (pääsihteeri), proviisori **Henna Kyllönen** (sihteeri), apteekkarit **Sari Eerikäinen**, **Leena Penttilä** ja **Johanna Salimäki**, proviisori **Johanna Kaasinen** ja farmaseutti **Kirsi Kotokorpi**.